

B en W-voorstel

portefeuillehouder
Paul Hofman

begrotingsprogramma
2 Leefomgeving

draagt bij aan Global Goal(s)
 11 Duurzame steden en gemeenschappen
 15 Leven op het land

b en w-vergadering

agendapunt

bijlage(n)

rol raad
Ter kennisneming

onderwerp
Bouwstenen Externe Veiligheid

INHOUD VOORSTEL

- Instemmen met de bouwstenen voor Externe veiligheidsregels
- Na vaststelling van dit collegevoorstel de raad te informeren over dit besluit.

1 Wat is de aanleiding?

Algemeen

In verband met de nieuwe Omgevingswet dient elke gemeente een omgevingsplan op te stellen. Met betrekking tot de milieuthema's bodem, geluid en externe veiligheid gaat er behoorlijk wat veranderen. Om te voorkomen dat bij de wijziging van het Omgevingsplan in één keer over heel veel complexe milieuregels een besluit moet worden genomen, worden de bouwstenen m.b.t. bodem, geluid en externe veiligheid voorafgaand aan de wijziging van het omgevingsplan separaat ter vaststelling aan het college en ter kennisname aan de raad aangeboden.

Nadat het college heeft ingestemd met de bouwstenen voor nieuwe regels voor bodem, geluid en externe veiligheid zullen de wijzigingen mee worden genomen in de eerstvolgende wijziging van het Omgevingsplan. Na vaststelling van de regels door de Raad worden ze op de wettelijk voorgeschreven wijze gepubliceerd en daarna treden ze in werking.

Bouwstenen voor Externe Veiligheid

Binnen de nieuwe Omgevingswet wordt er anders omgegaan met de berekening van externe veiligheidsrisico's dan onder de oude wetgeving. De belangrijkste verandering is dat er moet worden gewerkt met aandachtsgebieden. Dit is een nieuwe benadering van het "groepsrisico"¹ en moet ervoor zorgen dat externe veiligheid in het omgevingsplan belandt.

2 Wat is het bestaand beleid c.q. kader?

Wetgeving voor 1 januari 2024

Het beleid externe veiligheid was erop gericht om activiteiten vanuit het oogpunt van omgevingsveiligheid op een zo verantwoord mogelijke wijze plaats te laten vinden. Desalniettemin konden ongevallen met effecten op de omgeving niet worden uitgesloten. Dit gegeven blijft onder de nieuwe wetgeving, maar voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet werd de mate van blootstelling uitgedrukt in de kans op dodelijke effecten, daarbij werd er gekeken naar het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. Voor de mate van aanvaardbaarheid van deze risico's waren er in het Bevi, Bevt en Bevb² normen en richtwaarden vastgesteld.

Omgevingswet sinds 1 januari 2024

De Omgevingswet gaat uit van aandachtsgebieden en categorieën "gebouwen en locaties" waarvoor de regels bescherming bieden: zeer kwetsbaar, kwetsbaar en beperkt kwetsbaar. De gemeente moet regels opnemen in het omgevingsplan om deze gebouwen en locaties te beschermen vanwege externe veiligheidsrisico's. Hiervoor zijn binnen hoofdstuk 5 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) instructieregels opgenomen waar het omgevingsplan aan moet voldoen.

¹ de cumulatieve kans per jaar dat ten minste 10, 100 of 1.000 personen overlijden als rechtstreeks gevolg van hun aanwezigheid in het invloedsgebied van een inrichting en een ongewoon voorval binnen die inrichting waarbij een gevaarlijke stof of gevaarlijke afvalstof betrokken is.

² Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi), Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt) en Besluit externe veiligheid buisleidingen (bevb).

Aandachtsgebieden

Aandachtsgebieden zijn gebieden die zichtbaar maken waar mensen binnenshuis, zonder aanvullende maatregelen, onvoldoende beschermd kunnen zijn tegen de gevolgen van ongevallen met gevaarlijke stoffen. Het aandachtsgebied vormt een instrument om het gesprek over veiligheid en bescherming door het treffen van maatregelen te starten. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen drie soorten gevaren: warmtestraling (brand), overdruk (explosie) en concentratie giftige stoffen in de lucht (gifwolk).

Daarmee zijn er ook drie typen aandachtsgebieden:

1. Brandaandachtsgebied
2. Explosieaandachtsgebied
3. Gifwolkaandachtsgebied

De aandachtsgebieden zijn een kenmerk van een activiteit met externe veiligheidsrisico's. Ze gelden vanaf het begin van het verrichten van de activiteit. Een aandachtsgebied hoeft de gemeente niet eerst in het omgevingsplan aan te wijzen. Dit zijn vastgestelde gebieden die te vinden zijn in het Register Externe Veiligheid (REV)³.

Categorieën gebouwen en locaties

Gebouwen en locaties zijn ingedeeld in 3 categorieën:

1. *zeer kwetsbaar* (alleen gebouwen). Een gebouw is zeer kwetsbaar als het een gebouw is voor mensen die zichzelf niet op tijd in veiligheid kunnen brengen.
2. *kwetsbaar* (gebouwen en locaties). Kwetsbare gebouwen zijn alle gebouwen met een woonfunctie en locaties bestemd voor grote evenementen of voor recreatief nachtverblijf voor meer dan 50 personen.
3. *beperkt kwetsbaar* (gebouwen en locaties). Dit zijn de overige gebouwen en locaties welke niet onder 1 of 2 vallen.

Bij het bepalen van de kwetsbaarheid van een gebouw of locatie is gekeken naar het volgende:

- het aantal personen dat gelijktijdig aanwezig is (of kan zijn);
- de aanwezigheidsduur van personen;
- in hoeverre personen zichzelf in veiligheid kunnen brengen bij een incident.

De omschrijving van de gebruiksfuncties van een gebouw sluit aan bij de indeling in gebruiksfuncties van gebouwen. Deze staan in bijlage I, onderdeel B, van het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl).

Voorschriftengebieden (instructieregels)

Een voorschriftengebied is een door de gemeente aangewezen gebied waarbinnen extra bouwkundige veiligheidsmaatregelen gelden voor nieuwbouw en vervangende nieuwbouw in het kader van externe veiligheid. Dit aanwijzen is een laatste hulpmiddel voor gemeenten om een bepaalde ruimtelijke ontwikkeling nabij een risicobron toch mogelijk te kunnen maken. Door middel van een voorschriftengebied kan een gemeente bouwkundige veiligheidsmaatregelen aan een initiatiefnemer/ontwikkelaar opleggen.

De beleidsvrijheid die de gemeente krijgt uit de instructieregels is niet altijd facultatief. Op locaties waar *zeer kwetsbare gebouwen* binnen brand- en explosieaandachtsgebieden staan (of omgevingsplan technisch mogelijk zijn) is een gemeente verplicht een voorschriftengebied aan te wijzen in het definitieve omgevingsplan (art. 5.14 Bkl).

In de aangewezen voorschriftengebieden gelden dan aanvullende bouweisen voor nieuwbouw en vervangende nieuwbouw van beperkt kwetsbare, kwetsbare en zeer kwetsbare gebouwen. Sloop-nieuwbouw (slopen bestaand pand en nieuw bouwen op bestaande fundering) wordt ook gezien als nieuwbouw en/of vervangende nieuwbouw.

Als de gemeente een voorschriftengebied aanwijst is de initiatiefnemer wettelijk verplicht om bouwmaatregelen te treffen voor nieuwe zeer kwetsbare gebouwen binnen zo'n gebied. Welke

³ [Kaarten | Atlas Leefomgeving](#)

maatregelen dit zijn staat beschreven in het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl). Hierbij gaat het bijvoorbeeld om explosiewerend glas of een brandwerende muur. Dit kan al snel forse financiële consequenties hebben voor een initiatiefnemer.

Bescherming van nieuwe zeer kwetsbare gebouwen is dus alleen geregeld, als een gemeente voorschriftengebieden binnen brand- en explosie-aandachtsgebieden heeft aangewezen. Voor deze situatie is niet in het overgangsrecht voorzien.

Het heeft de voorkeur om het voorschriftengebied niet standaard vast te stellen voor het gehele brand- en explosieaandachtsgebied. Op grond van artikel 5.14, derde lid van het Bkl heeft de gemeente die vrijheid. De vereiste onderbouwing voor dit besluit is dat er voldoende alternatieve maatregelen (dan verplichte gebouw gebonden eisen⁴) mogelijk zijn die mensen in (beperkt) kwetsbare gebouwen in een aandachtsgebied beschermen. Zo bestaat er een breed scala van omgevings-, inrichtings-, organisatorische en technische maatregelen die – afhankelijk van het geldende calamiteiten scenario – ingezet kunnen worden. Het verdient wel aandacht het gewenste pakket maatregelen vroeg te kiezen, zodat deze vervolgens in het ontwerp van het gebied en het gebouw kunnen worden geborgd.

Voorstel

Het voorstel is om de instructieregel van het Bkl te volgen om de voorschriftengebieden te leggen op elk kavel binnen een brand- en/of explosieaandachtsgebieden waar een zeer kwetsbaar gebouw (planologisch) is toegestaan. Zodoende kunnen bij nieuwbouw en vervangende nieuwbouw bouwkundige veiligheidsmaatregelen worden opgelegd.

Hiermee wordt voldaan aan de instructieregels van het Bkl.

3 Wat willen wij bereiken op de genoemde Global Goal(s)?

De voorgestelde bouwstenen voor externe veiligheid moeten ervoor zorgen dat gebouwen en locaties worden beschermd tegen externe veiligheidsrisico's. Dit draagt bij aan een veilige leefomgeving.

4 Wat gaan wij ervoor doen?

De instructieregel en keuze uitwerken in juridische regels welke in het omgevingsplan worden opgenomen. Dit is een raadsbesluit en zal binnen dit ontwerp omgevingsplan worden voorgelegd aan de Raad.

De voorgestelde bouwstenen komen voort uit de instructieregels uit het Bkl en voldoen aan het advies van de ODRA. De regels die opgesteld gaan worden voor het 'Omgevingsplan gemeente Rheden' zullen in samenwerking met de externe veiligheidsspecialisten van de ODRA worden gemaakt en daarna door de ODRA binnen de regio worden uitgedragen.

5 Wat zijn de financiële consequenties?

Er is geen effect op de begroting.

<i>Inzicht verloop beschikbaar budget:</i>	<i>Structureel./ Incidenteel</i>	<i>2024</i>	<i>2025</i>	<i>2026</i>	<i>2027</i>	<i>2028</i>
Budget:	-	-	-	-	-	-
<i>Af: aangevane verplichtingen:</i>	-	-	-	-	-	-
<i>Bij: inkomsten</i>	-	-	-	-	-	-
Beschikbaar:	-	-	-	-	-	-
Gevraagd budget:	-	-	-	-	-	-
Restant budget nog beschikbaar:	-	-	-	-	-	-

6 Wat zijn de risico's?

⁴ Zie de bijlage voor de aspecten die afgewogen moeten worden voor het maatregelenpakket

Aangezien de bouwstenen voldoen aan de instructieregels van het Bkl en voldoen aan het advies van de ODRA worden er geen risico's verwacht.

Als de regels in het omgevingsplan niet in overeenstemming zijn met de instructieregels, zijn de risico's groter. Het omgevingsplan kan geheel, gedeeltelijk worden geschorst of vernietigd, of er kunnen onveilige situaties ontstaan.

7 Wat is het draagvlak voor dit voorstel?

8 Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd?

Omdat we er nu voor gekozen hebben om enkel de verplichting uit het Bkl op te nemen is het nu niet nodig om hierover te participeren. We hebben immers geen keuze dan deze regel op te nemen.

Met het besluit tot het instemmen met deze bouwstenen treden er nog geen nieuwe regels in werking, omdat deze nog niet officieel bekend kunnen worden gemaakt. De regels kunnen pas na het vaststellen van het omgevingsplan in de juiste vorm worden opgenomen, bekend worden gemaakt en in werking treden.

Bij de eerst volgende wijziging, waar deze verplichting in beland, zijn wij voornemens om inwoners en ondernemers te informeren i.h.k.v. participatie, omdat er nog steeds beleidsneutraal wordt overgegaan en wettelijke eisen zijn.

9 Wordt er een evaluatie uitgevoerd?

Er volgt geen aparte evaluatie. Wel wordt er, samen met onze samenwerkingspartners, continu onderzocht waar verbeteringen en/of aanpassingen nodig zijn. Daarnaast zijn de externe veiligheidsspecialisten van de Omgevingsdienst ook aangesloten bij het traject van de Omgevingsvisie. Mochten uit dat traject aanvullende regels komen, dan zal dit in een latere regeling van het Omgevingsplan worden opgenomen.

Velp,

Bijlage: aspecten die altijd afgewogen moeten worden voor het maatregelenpakket

Omgevingsmaatregelen

- Ligging en situering van gebouwen ten opzichte van de risicobronnen wordt afgewogen (afstand tot de risicobronnen zoveel als mogelijk vergroten).
- Situering van groepen (zeer) kwetsbare personen zo ver mogelijk van de risicobronnen af.
- Geborgde opstelplaatsen en tweezijdige calamiteitenroute voor hulpdiensten, afdoende blusvoorzieningen en opkomsttijden binnen de zorgnorm.

Inrichtingsmaatregelen

- Bouwwerken en gebieden zijn veilig en snel te verlaten (zelfredzaamheid), onder andere door:
- adequate (obstakelvrije) vluchtroutes van de bron af, zowel in gebouwen als in de buitenruimte.
- opvangmogelijkheden zijn afgestemd op de populatie.

Organisatorische maatregelen

- (Beperkt) kwetsbare gebouwen met veel mensen beschikken bij ingebruikname over een adequaat ontruimingsplan dat voldoende periodiek wordt geoefend.
- Bij bedrijven zijn BHV plannen ook afgestemd op calamiteiten met externe veiligheidsrisico's.
- Alarmering: van belang is dat bewoners tijdig gewaarschuwd worden door sirenes van WAS-masten of digitale middelen (bv. NL Alert).
- Risicocommunicatie: door actief te communiceren over risico's zal de zelfredzaamheid worden vergroot. Wie weet welk gevaar er dreigt en wat hij/zij moet doen als een calamiteit dreigt of plaatsvindt kan beter voor zichzelf en anderen zorgen.

Technische maatregelen

- Indien mogelijk: maatregelen aan de risicobronnen om het risico te verkleinen.
- Handmatig afsluitbare ventilatie (aanzuiging van buitenlucht).

Het uiteindelijke maatregelenpakket moet worden afgestemd op de mogelijke optredende scenario's.